

לוקחים 30 שניות למחשבה...

שמירה על פרטיות ברשת

כתבו: יפעת זץ, יסמין ליסמן, עמיר גפן, עידית רותם

סדנה לתלמידי ד'ו

מטרות הסדנה

- בפעילות זו נבקש להעביר לתלמידים את המסר כי עליהם להפעיל שיקול דעת בעת השיתוף במידע ובנוסף, במידה והחליטו לשתף מידע פרטי, עליהם להיות מודעים לנקודות הבאות:
- 1. סוף מעשה במחשבה תחילה** - ברגע שהעלנו לרשת תכנים ושיתפנו אותם עם אחרים, הם כבר לא בבעלותנו הבלעדית, ואין לנו אפשרות לשלוט בהם או לדעת למי יגיעו ומה השימוש שייעשה בהם וזה עלול לפגוע בנו.
 - 2. שמירה על המוניטין הדיגיטלי** - ישנה חשיבות רבה לאופן בו אנחנו בוחרים להציג את עצמנו ברשת. דברים שאנחנו מפרסמים עלולים ליצור רושם מוטעה, לקשור אותנו עם התנהגויות בלתי הולמות ולהשפיע על דעתם של אחרים לגבינו. ישנה חשיבות לכך שדברים שאנחנו מפרסמים יהיו חיוביים ואמתיים.
 - 3. משמעות המילה הכתובה** - למילה הכתובה יש עוצמה גדולה לא פחות מזו של המילה הנאמרת. מילים המתפרסמות ברשת זוכות לתפוצה רחבה ומהירה. על כן, עלינו להפעיל שיקול דעת בזמן שאנו מפרסמים תכנים שונים באמצעות הרשת. עלינו לבחון כל מילה ומילה לפני שנאשר את מה שכתבנו.

מהלך השיעור

חלק א' –

צפייה בסרטון: פרטי או ציבורי?

הערה למורה: במהלך הצפייה בסרטון תופענה שאלות על גבי המסך. מומלץ לעצור לאחר כל שאלה, לבקש מהתלמידים להעתיק אותה ולענות עליה בכתב. לאחר שכל התלמידים ענו על השאלה, יש להמשיך בהקרנת הסרטון.

2. בסיום הצפייה בסרטון, יתקיים דיון בכיתה סביב השאלות הבאות:

- אילו רגשות ומחשבות מתעוררים בכם בעקבות הצפייה בסרטון?

- מדוע, לדעתכם, ילדים ובני נוער בוחרים לתעד ולפרסם תכנים אישיים שונים ברשת בכלל וברשתות החברתיות בפרט? (פוסטים, תמונות ועוד).
- מה אתם מפרסמים אודות עצמכם ברשת?
- אילו מחשבות ושאלות מלוות אתכם כשאתם בוחרים מה לפרסם אודות עצמכם?
- מה גורם לכם לחשוף פרטים על עצמכם? (מה זה משרת אצלי? על איזה רצון זה עונה?) במהלך הדיון בשאלה הנ"ל, חשוב לאפשר למגוון קולות לעלות, כולל אלו הטוענים כי "ככל שיגיבו לי יותר, זה אומר שאני יותר מקובל/ת. לכן, כדי לקבל לייקים רבים, אני מוכן לפרסם תכנים אישיים, שבמחשבה שנייה, עלולים לפגוע בפרטיות שלי". מגוון הקולות יאפשרו לילדים התבוננות וחידוד מודעות.

חלק ב'

לוקחים 30 שניות למחשבה...

המורה תבקש מהתלמידים לתת דוגמאות כיצד ניתן לנצל את פרקי הזמן הבאים:

- **שעה אחת** (דוגמאות - להרכיב פאזל של 300 חלקים, לרוץ 10 ק"מ, לעשות קניות בקניון, לשלוח 200 הודעות בווטסאפ ועוד).
- **20 דקות** (דוגמאות- להוציא את הכלב לטיול, לבחור מה ללבוש למסיבה, לצפות בסדרת טלוויזיה ועוד).
- **דקה** (דוגמאות- לשחות בריכה שלמה, לעשות "התחל מחדש" למחשב, לנפח 5 בלונים ועוד).
- **וכיצד ננצל 30 שניות באופן מיטבי?** נפעיל שיקול דעת בעת פרסום תכנים ברשת!

1. המורה תעלה **שאלה לדיון**: דמיינו שהייתה אפליקציה שהייתה מנחה אותנו לבדוק כל פרסום שלנו לפני שהוא מתפרסם ברשת, זאת מתוך כוונה לשמור על הפרטיות שלנו ועל הדרך בה אנו מציגים את עצמנו ברשת. מה היה עליה לבדוק לגבי הפרסומים שלנו?

2. יש לרכז את תשובות התלמידים על הלוח ולמייין אותן על פי הקריטריונים הבאים-

- האם מה שאפרסם הוא אמיתי?
- האם מה שאפרסם עוזר ומועיל?
- האם מה שאפרסם עלול לפגוע בי או באחרים?
- האם הייתי רוצה שהוריי יראו את מה שאפרסם?

3. אפליקציה כזו אינה קיימת במציאות. אבל, כל אחד מאתנו יכול לפתח אותה בתוך תוכו! אם נקדיש 30 שניות של מחשבה לפני לחיצה על ה-LIKE או לפני פרסום התכנים והתמונות, נוכל להתנהל באופן חיובי ולשמור על עצמנו ועל אחרים.

4. המורה תחלק לכל תלמיד את הדף "[לוקחים 30 שניות למחשבה](#)" ותבקש מהתלמידים לחשוב על 2-3 דוגמאות לתכנים שפרסמו. כל תלמיד יתבקש להפעיל את ה"אפליקציה האישית" שלו, לשאול את עצמו את 4 השאלות המופיעות בדף לגבי כל פרסום ולסמן V/X בריבוע הריק ליד כל שאלה. על מנת לתזמן 30 שניות לחשיבה, אפשר להיכנס לאתר הבא ולהקריין את שעון העצר על המסך:

[/http://www.online-stopwatch.com/eggtimer-countdown/full-screen](http://www.online-stopwatch.com/eggtimer-countdown/full-screen)

(יש לכוון את השעון על 30 שניות וללחוץ על SET ולאחר מכן על START. לחיצה על ה-START תפעיל את שעון החול).

5. תלמידים שיבחרו, יוכלו לשתף בפרסומים עליהם חשבו ובתשובות שסימנו לגביהם. בעת השיתוף, חשוב להעלות לשיח את השאלה: אם הייתם עוצרים לחשוב במשך כ-30 שניות, ושואלים את עצמכם את 4 השאלות, האם הייתם פועלים אחרת? מדוע?

• לשיקול דעת המורה - ניתן לשלב בעת הדיונים בכיתה צפייה [בסרטוני הדרכה](#) [להגדרת פרטיות מומלצות בפייסבוק ובאינסטגרם](#)

6. כשלא עוצרים וחושבים, יכולים להגיע להתנהגויות לא רצויות, למשל התנהגויות של הסתה וגזענות (בחיי היומיום ובוודאי שברשת). על מנת להרחיב בנושא זה, ניתן להיכנס ל[מערך הבא](#). לאחר בירור המושגים ודרך הביטוי שלהם בחיי היומיום של התלמידים, יש לתת דגש על מקומה של הסתה וגזענות במרחבי הרשת:

- האם תלמיד/ה בכיתה נתקל/ה בהסתה וגזענות ברשת?
- מה היה שם? כיצד זה הרגיש?
- מה היו תגובות התלמיד/ה למה שראה/ראתה? מה היו תגובות הגולשים הנוספים?
- בחיים בכלל וברשת בפרט, אנחנו נפגשים עם מגוון רחב של אנשים, השונים אלה מאלה ולעתים קרובות שונים מאתנו. כיצד ניתן להפוך את השונות בינינו לכוח? למגוון ועושר?
- האם וכיצד ניתן להיעזר ברשת על מנת ליצור חברה הוגנת ושוויונית?

חלק ג'

הכנת תוצר:

התלמידים יתבקשו להכין תוצר ביחידים/קבוצות/ככיתה על פי בחירתם. על התוצר להביא לידי ביטוי את התובנות שעלו בשיעור בנושא שמירה על פרטיות ברשת/הסתה וגזענות ברשת. **תוצרים אפשריים:** מצגת, סרטון ("60 שניות על פרטיות ברשת..."), יצירת מסמך שיתופי, פוסטר, עלון הסבר ועוד.

לוקחים 30 שניות למחשבה...

